

Emil Botta – poet, prozator și actor român

S-a născut la 15 septembrie 1911, în Adjud-Putna.

Tatăl său, Theodor Botta, de profesie medic, provine dintr-o familie transilvăneană cu descendenți iluștri, care cuprindea foști voievozi ai Cetății și Ținutului Chioarului din Maramureș. Făcuse studiile la Viena, apoi, persecutat pentru vederile sale înaintate, este obligat să părăsească Transilvania, stabilindu-se la Adjud, că medic al cailor ferate.

Mama poetului-actor, Aglaie Botta (născută dei Franceschi), este originară din Corsica, familia ei rămânând în Moldova în 1872. După stingerea din viață a soțului, în 1921, Aglaia Botta devine directoare a orfelinatului de lângă Câmpulung Muscel.

Frate cu Dan Botta (n.26 sept.1907, Adjud - m.13 ian.1958,București) poet, eseist și traducător român din perioada interbelică, licențiat în greacă veche, latină, drept și educație fizică.

Emil Botta face clasele primare la Adjud, dar la 15 ani fugе de acasă pentru a deveni actor, urmându-și astfel visul. Trăiește o perioadă de timp în provizoriat, în 1927 ocupând o slujbă mărunță La Institutul de Statistică din București.

Între 1929-1932 urmează cursurile Conservatorului de Artă Dramatică din București, devine actor al Teatrului Național din București, după mai mulți ani petrecuți pe la diferite teatre din provincie.

Debutul literar este în anul 1929 cu poemul "Strofă ultima", în revista "Bilete de papagal", condusă de Tudor Arghezi.

Poetul Emil Botta a făcut parte din grupul „Corabia cu ratați”, alături de nume ilustre, precum filozoful Emil Cioran sau dramaturgul Eugen Ionescu.

A fost poetul preferat al generației „Criterion” (1932-1934), pentru versurile sale, Mircea Eliade, Emil Cioran și Nicolae Steinhardt având un adevărat cult.

A colaborat o perioadă cu revista „Vremea” (1936).

În 1937 îi apare la editura „Fundațiile regale pentru literatură și artă”, primul sau volum, premiat, intitulat „Întunecatul april”, primit pozitiv de critică literară a vremii.

A colaborat o vreme mai îndelungată (1939-1942) cu revista „Universul literar”, strângând în timp materialul necesar pentru publicarea celui de-al doilea volum de versuri, „Pe o gură de rai”.

Urmează o tăcere literară de aproape trei decenii, după care ciclul inedit „Vineri (Versuri)” din 1971 și volumul „Un dor fără sațiu” din 1976 adună roadele unui anotimp târziu al creației, cu nimic mai prejos decât cel inițial, căruia îi aparține și proza din „Trântorul” (1938).

A fost căsătorit o perioadă de timp cu actrița Maria - “Mimi”- Botta.

Emil Botta moare la data de 24 iulie 1977, în București, fiind înmormântat în cimitirul Bellu.

Opera poetică (volume)

„Întunecatul april (1937), „Pe-o gură de rai” (1943), „Poezii”(1966), „Vineri.Versuri”(1971), „Poeme”(1974), „Un dor fără soție”(1976)

Proză

- „Trântorul” (1938)

Despre poetul Emil Botta, criticul Nicolae Manolescu afirmă: „Botta împrumută ceva din fatalismul lui Bacovia, artificializându-l la maximum. Îl auzi monologând intermitent, vorbind pe mai multe voci, punând în scenă, strigând, exclamând, șoptind, declamând. Prima impresie este de afectare.[...] El face trecerea de la

modernismul lui Tudor Arghezi, la neomodernismul lui Nichita Stănescu, chiar la postmodernism”.

La campania de glorificare înverșunată a poeziilor lui Emil Botta au participat: Petru Comarnescu, Șerban Cioculescu, Al. Paleologu, Ov. S. Crohmălniceanu, Nicolae Balotă, Eugen Simion, Al. Piru, Nicolae Manolescu .

În 1984 au apărut simultan două monografii scrise cu evlavie: „Emil Botta - despre frontierele inocenței” de Radu Călin Cristea și „Apocrife despre Emil Botta” , de Doina Uricariu.

Actorul Emil Botta a interpretat pe scena Teatrului Național următoarele roluri: Werther în piesa „Suferințele tânărului Werther”, adaptare după romanul omonim scris de Johann Wolfgang von Goethe; Iago, în tragedia „Othello”, de William Shakespeare; Macbeth, în tragedia cu același titlu , de William Shakespeare; Unchiul Vanea, în piesă omonimă , scrisă de A.P.Cehov; Ion , în drama „Năpasta ” scrisă de I.L.Caragiale

Filme în care a jucat actorul Emil Botta sunt: „Se aprind făcliile”(1939); „Viața nu iartă ” (1957); „Bijuterii de familie”(1957); „Când primăvară e fierbinte”(1960); „S-a furat o bombă”(1961); „Poveste sentimentală”(1961); „Pași spre lună”(1964); „Șah la rege” (1965); „Răscoala” (1965); „Pădurea spânzuraților”(1965); „De-aș fi ...Harap Alb”(1965); „Faust XX” (1966); „Subteranul”(1967); „Lettre a Carla”(1967; „Dacii”(1967); „Columna” (1968); „Reconstituirea” (1971); „Dincolo de nisipuri”(1974); „Mastodontul” (1975); „Premiera” (1976).

Despre actorul Emil Botta s-a afirmat: „Stranietatea îl făcea interpretul ideal pentru aristocrați (de)căzuți și famați, prinți de tip viscontinian.” (ziarul Adevărul , din 25 iunie 2011).

Tot în același ziar poetul-actor Emil Botta era elogiât: „În istoria culturii noastre, Emil Botta ocupă un loc cu totul special: este unul dintre rarele cazuri de poet-actor care se exprimă cu egală intensitate și la fel de important în ambele domenii artistice.”

Personalitatea Emil Botta a fost prețuită și apreciată, atât în timpul monarhiei, cât și în perioada regimului comunist, primind următoarele distincții: Premiul Fundațiilor Regale (1937), Ordinul Muncii Clasa a-II-a - pentru merite deosebite, pentru realizări valoroase în artă și pentru activitățile merituose (1953); Ordinul Meritul Cultural , Clasa a-III-a - pentru merite deosebite în domeniul artei (1967); Premiul „Mihai Eminescu” al Academiei Române (1967); Titlul de „ Artist emerit al poporului”(1968).

Poate Emil Botta și-a conturat crezul artistic cel mai bine în poezia „Idilă ”:

*„Numele meu a fost scris pe o apă
care curgea în oceanul înfuriat
Acum, plimbându-mă pe plaje aurii
mă aud chemat .”*